

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

КОМІТЕТ З ПИТАНЬ ПРАВОВОЇ ПОЛІТИКИ ТА ПРАВОСУДДЯ

В И С Н О В О К

**щодо проекту Закону про внесення змін до Закону України «Про ринок природного газу» (щодо посилення конкуренції на ринку постачання природного газу)
(реєстр. № 8312 від 20 квітня 2018 року)**

Комітет з питань правової політики та правосуддя розглянув на своєму засіданні 17 січня 2019 року (протокол № 76) на відповідність Конституції України проект Закону про внесення змін до Закону України «Про ринок природного газу» (щодо посилення конкуренції на ринку постачання природного газу) (реєстр. № 8312 від 20 квітня 2018 року), поданий народними депутатами України Лопушанським А.Я. та іншими (далі – Законопроект).

Згідно з пояснювальною запискою до Законопроекту він розроблений з метою забезпечення однозначного тлумачення окремих норм Закону, які стосуються статусу постачальника природного газу, процедури зміни постачальника, а також подальшого розвитку прозорого і конкурентного середовища в сегменті газопостачання.

Для досягнення мети авторами пропонується внесення змін до статті 12 Закону України «Про ринок природного газу» в частині заміни статусу договору постачання природного газу з типового на примірний. Ця стаття доповнюється частиною 2¹, яка визначає, що постачальники мають право на отримання послуг з транспортування, розподілу та зберігання (закачування, відбору) природного газу, а також послуг установки LNG згідно з умовами укладених договорів та законодавством.

Також передбачається викладення частини другої статті 14 вказаного Закону в новій редакції. Пропонується встановити, що процедура зміни постачальника за ініціативою споживача повинна бути завершена в термін не більше трьох тижнів з дня повідомлення таким споживачем діючого постачальника про намір змінити постачальника. Повідомлення про намір змінити постачальника може надаватися споживачем у письмовій формі особисто, через уповноважену особу, поштовим відправленням, а також в електронній формі через портал електронних сервісів діючого постачальника у порядку, визначеному Регулятором. Таке повідомлення надається діючому

постачальнику завчасно, однак не пізніше ніж за 21 день до настання дати, з якої постачання природного газу буде здійснювати новий постачальник. Договір постачання природного газу з новим постачальником набирає чинності з моменту його укладання. Наявність заборгованості споживача перед діючим постачальником та/або судового спору між сторонами договору постачання природного газу не можуть бути підставою для затримки в набранні чинності договором постачання природного газу з новим постачальником. Зобов'язання діючого постачальника, передбачені договором постачання природного газу припиняються в частині постачання природного газу споживачеві з дати, з якої постачання природного газу буде здійснювати новий постачальник. Договір постачання природного газу з попереднім постачальником розривається після проведення споживачем остаточного розрахунку за спожитий природний газ. Припинення (обмеження) постачання природного газу споживачу – боржнику попереднього постачальника може здійснюватися лише за рішенням суду.

Крім того, у частині першій статті 40 Закону уточнюється перелік замовників послуг з розподілу природного газу для побутових споживачів. Передбачається, що послуги з розподілу природного газу для потреб побутових споживачів надаються відповідно до умов договору, укладеного з постачальником.

Вирішуючи питання про відповідність Законопроекту положенням Конституції України, Комітет виходить з такого.

Україну проголошено соціальною, правовою державою, в якій визнається і діє принцип верховенства права; Конституція України має найвищу юридичну силу; закони та інші нормативно-правові акти приймаються на основі Конституції України і повинні відповідати їй; органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України (стаття 1, частини перша, друга статті 8, частина друга статті 19 Основного Закону України).

Відповідно до Рішення Конституційного Суду України від 26 грудня 2011 року № 20-рп/2011 додержання конституційних принципів соціальної і правової держави, верховенства права обумовлює здійснення законодавчого регулювання суспільних відносин на засадах справедливості та розмірності з урахуванням обов'язку держави забезпечувати гідні умови життя кожному громадянину України (абзац восьмий підпункту 2.1 пункту 2 мотивувальної частини).

До того ж, Конституційний Суд України у Рішенні від 2 листопада 2004 року №15-рп/2004 зауважив, що в Україні визнається і діє принцип верховенства права. Верховенство права - це панування права в суспільстві. Верховенство права вимагає від держави його втілення у правотворчу та правозастосовну діяльність, зокрема у закони, які за своїм змістом мають бути проникнуті передусім ідеями соціальної справедливості (абзац другий

підпункту 4.1 пункту 4 мотивувальної частини).

За Основним Законом України (частини перша, друга статті 13) земля, її надра, природні ресурси, які знаходяться в межах території України, є об'єктами права власності Українського народу. Від імені Українського народу права власника здійснюють органи державної влади та органи місцевого самоврядування в межах, визначених цією Конституцією. Кожний громадянин має право користуватися природними об'єктами права власності народу відповідно до закону.

У Рішенні від 13 грудня 2000 року № 14-рп/2000 Конституційний Суд України зазначив, що права володіння, користування та розпорядження майном визначаються законами (абзац другий пункту 3 мотивувальної частини).

Водночас, Основним Законом України (частина четверта статті 42) встановлено, що держава захищає права споживачів, здійснює контроль за якістю і безпечністю продукції та усіх видів послуг і робіт.

Закон України «Про ринок природного газу» визначає, зокрема, правові засади належного захисту прав споживачів та безпеки постачання природного газу.

Згідно з правовою позицією Конституційного Суду України держава сприяє забезпеченню споживання населенням якісних товарів (робіт, послуг), зростанню добробуту громадян та загального рівня довіри в суспільстві. Разом з тим споживачу, як правило, об'єктивно бракує знань, необхідних для здійснення правильного вибору товарів (робіт, послуг) із запропонованих на ринку. Тому держава забезпечує особливий захист більш слабого суб'єкта економічних відносин, а також фактичну, а не формальну рівність сторін у цивільно-правових відносинах (абзац четвертий підпункту 3.2 пункту 3 мотивувальної частини Рішення від 10 листопада 2011 року №15-рп/2011).

Також в Рішенні від 24 грудня 2004 року № 22-рп/2004 Конституційний Суд України вказав, що забезпечення прав і свобод потребує, зокрема, законодавчого закріплення механізмів (процедур), які створюють реальні можливості для здійснення кожним громадянином прав і свобод (абзац четвертий пункту 3.2 пункту 3 мотивувальної частини).

При цьому, одним із завдань, визначених у Резолюції Генеральної Асамблеї ООН «Керівні принципи для захисту інтересів споживачів» від 9 квітня 1985 року № 39/248 (пункти 1, 2) є сприяння країнам у встановленні або подальшому забезпеченні належного захисту свого населення як споживачів; сприяння створенню структур виробництва і розподілу, здатних задовольняти потреби і запити споживачів. При цьому уряди повинні розробляти, укріплювати та продовжувати активну політику захисту інтересів споживачів.

Відповідно до пунктів 1, 7, 8 частини першої статті 92 Конституції України виключно законами України визначаються, зокрема, права і свободи людини і громадянина, гарантії цих прав і свобод; правовий режим власності; правові засади і гарантії підприємництва; правила конкуренції та норми

антимонопольного регулювання.

Прийняття законів Основний Закон України відносить до повноважень Верховної Ради України як єдиного органу законодавчої влади в Україні (стаття 75, пункт 3 частини першої статті 85).

Враховуючи викладене, Комітет дійшов висновку, що проект Закону про внесення змін до Закону України «Про ринок природного газу» (щодо посилення конкуренції на ринку постачання природного газу) (реєстр. № 8312 від 20 квітня 2018 року), поданий народними депутатами України Лопушанським А.Я. та іншими, не суперечить положенням Конституції України.

Голова Комітету

Р.П. КНЯЗЕВИЧ